

PRITARTA
Kazlų Rūdos savivaldybės tarybos
2018 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. TS-125

PATVIRTINTA
Kazlų Rūdos „Elmos“ mokyklos-darželio
direktoriaus 2018 m. birželio 28 d.
įsakymu Nr. 1.3.-146V

**KAZLŲ RŪDOS „ELMOS“ MOKYKLOS-DARŽELIO
AŽUOLŲ BŪDOS UNIVERSALIAUS DAUGIAFUNKCIO CENTRO
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA
„VAIKYSTĖS TAKELIU“**

**2018 m.
Ažuolų Būda**

I. SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Mokyklos pavadinimas – Kazlų Rūdos „Elmos“ mokykla-darželis.

Mokyklos teisinė forma – biudžetinė įstaiga.

Grupė – bendrojo ugdymo mokykla.

Tipas – pradinė mokykla.

Pagrindinė veiklos rūšis (Ažuolų Būdos UDC) – pradinis ugdymas.

Adresas (Ažuolų Būdos UDC) – Marijampolės g. 22, LT-69452 Ažuolų Būdos k., Kazlų Rūdos sav.

Vaikai ir jų poreikiai

Ikimokyklinio ugdymo programa skiriama 3–6 metų vaikams, kurie ugdomi mišrioje priešmokyklinio ugdymo grupėje.

Mažų vaikų grupė – tai tarsi išplėstinė šeima, kurioje yra įvairaus amžiaus vaikai. Grupės vaikai yra gana drąsūs, tačiau jiems trūksta pasitikėjimo savimi, bendravimo ir bendradarbiavimo, higienos įgūdžių, savarankiškumo. Jie labai skirtingi, nevienodai greitai auga, bręsta, jų gyvenimo ritmas individualus, skirtinga asmeninė patirtis, skirtingai jaučia, patiria, pažįsta, kuria savas mąstymo taisykles, tačiau sparčiau ar lėčiau žengia tuo pačiu vystymosi keliu.

Mišrus vaikų amžius grupėje skatina padėti vieni kitiems (nusirengti, apsirengti ir pan.), pratina būti tolerantiškais. Mažesnieji, stebėdami vyresnius vaikus, mokosi bendrauti ir draugiškai žaisti.

Įgyvendinant programą užtikrinamas vaikų poreikių tenkinimas, atsižvelgiant į jų amžių, bendruosius ir individualius poreikius, sudarytos vienodos ugdymo(si) sąlygos.

Įstaigoje sudaryta humaniška, rami, vaiką tausojanti aplinka, kurioje gerbiama vaiko asmenybė. Vaikas gali laisvai rinktis ir planuoti veiklą, daryti atradimus, tobulėti, ugdytis individualiu tempu.

Ikimokyklinio ugdymo grupės vaikai kryptingai brandinami mokyklai, atsižvelgiant į amžių, individualumą, gebėjimus, ugdomi vaikų sveikos gyvensenos, bendravimo, darbo ir meno įgūdžiai, kūrybiškumas, tautiškumas, saviraiška, gamtojauta, pagarba gyvybei ir kiti.

Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas

Darželio grupėje dirba grupės auklėtojas, meninio ugdymo mokytojas ir logopedas, turintys pedagoginį išsilavinimą. Jie siekia geros švietimo paslaugų kokybės, nuolat studijuoja naujausius ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą reglamentuojančius dokumentus, ieško naujovių, įvairių ugdymo formų, metodų.

Pedagogai orientuojasi į šiuolaikinę vaikystės ir vaiko ugdymosi sampratą: supranta vaiko raidą ir ugdymąsi kaip vientisą procesą, nagrinėja visų vaiko raidos etapų tarpusavio sąryšį, interpretuoja vaikystę kaip mokymosi visą gyvenimą sėkmingą startą, tarsi kuria naujas ugdymo(si) galimybes kiekvienam vaikui. Jie glaudžiai bendradarbiauja su mokyklos pradinio ugdymo mokytojais bei kitais Kazlų Rūdos savivaldybės mokyklų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogais.

Švietimo teikėjo savitumas

Per Ažuolų Būdos krašto banguotą lygumą teka Vabalkšnės upelis, įtekantis į Pilvę ties Bebruliške. Ties Ažuolų Būda Vabalkšnė kerta Kauno – Marijampolės plentą. Iš čia kelias šakojasi į Kazlų Rūdą. Ažuolų Būdos centre įsikūręs Kazlų Rūdos „Elmos“ mokyklos-darželio skyrius – Ažuolų Būdos universalus daugiafunkcis centras, kuriame įkurta mišri priešmokyklinio ugdymo grupė.

Vaikai į ikimokyklinio ugdymo įstaigą ateina iš Ažuolų Būdos ir aplinkinių kaimų.

Skyriaus pastatas yra renovuotas: sukurtos jaukios, šiltos, patogiai vaikams įrengtos ir skoningai, estetiškai apipavidalintos edukacinės erdvės. Čia sukurta ne tik saugi ir estetiška aplinka, bet ir pagarbūs bei nuoširdūs tarpusavio santykiai, vyrauja glaudus bendravimas ir bendradarbiavimas su biblioteka, kultūros centru. Ypač glaudžios bendradarbiavimo tradicijos susiklosčiusios su Ažuolų Būdos bendruomene. Organizuojami bendri tradiciniai kultūriniai renginiai. Mokyklos bendruomenės nariai yra aktyvūs Ažuolų Būdos bendruomenės renginių dalyviai.

Vaikystė – tai laikotarpis, kai yra formuojamos psichinės, fizinės ir dvasinės vaiko galios, todėl svarbu tinkamai jas vystyti. Kiekvienas vaikas yra unikali asmenybė, kuri geriausiai vystosi tada, kai turi pasirinkimo laisvę. Todėl mūsų tikslas yra suteikti vaikams galimybę rinktis veiklas pagal savo poreikius, interesus bei nuotaiką.

Mes priimame vaiką tokį, koks jis yra, sutelkiame dėmesį į tas vaiko galias, kurios nuspalvintos vaikų smalsumu, noru tobulėti, eksperimentuoti. Visapusiškai skatinama ankstyvoji vaikų draugystė, gebėjimas dirbti grupelėmis, bendradarbiauti. Vaikas aktyvus ir nenurimstantis, kupinas naujos energijos bei noro tobulėti. Mokosi būti suaugęs, savarankiškas, mokosi būti atsakingas už save ir už gamtą.

Labai svarbus elementas vaiko gyvenime yra ritmas. Tai skatina pasitikėjimą, savarankiškumą, suteikia saugumo jausmą. Dienos ritme laisvas žaidimas kaitaliojamas su grupine veikla. Kasdien tuo pačiu metu žaidžiami ritminiai žaidimai, sekamos pasakos. Yra ir savaitės ritmas. Tokia veikla kaip lipdymas, piešimas, inscenizavimas, šokis vyksta kartą per savaitę, visuomet tą pačią dieną.

Skatinamas visapusiškas vaiko dalyvavimas įvairiose veiklose, palaikoma vaiko iniciatyva imtis tam tikros veiklos, išklausiama jo nuomonė.

Programa parengta vadovaujantis valstybiniais ikimokyklinių ugdymą reglamentuojančiais dokumentais, atsižvelgiama į tėvų lūkesčius. Programoje palikta erdvė pedagogo kūrybai.

Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Mišri priešmokyklinio ugdymo grupė sudaryta atsižvelgiant į vietos bendruomenės poreikius. Dauguma tėvų augina mažesnius vaikus, todėl norėjo, jog susitiktų ir bendrautų su vyresniais, susipažintų su aplinka, kurioje tęs pradinį ugdymą, kad vaikų nereikėtų vežioti į toliau esančias ikimokyklinio ugdymo įstaigas. Tėvams svarbu, kad vaikas išmoktų bendrauti ir bendradarbiauti, taptų savarankišku, būtų užtikrintas vaiko judėjimo poreikis, visokeriopai ugdomas kūrybiškumas, kad vaikas darželyje jaustųsi saugiai, pasirengtų mokyklai, gautų kvalifikuotą logopedo pagalbą.

Tėvų ir pedagogų bendravimas grindžiamas pasitikėjimu, abipuse pagarba bei dėmesiu, ir, norint užtikrinti ugdymo tęstinumą ir kokybę, siekiama partnerystės. Jautriai reaguojama į šeimos poreikius, gerbiama ir puoselėjama (arba koreguojama) jos kultūra ir vertybės.

Bendradarbiaudamas su šeima pedagogas siekia šių tikslų:

- užmegzti ir palaikyti abipusiai draugiškus, atvirus, neformalius santykius;
- susipažinti su šeimos kultūra, tradicijomis ir drauge ieškoti bendrų ugdomojo poveikio vaikui priemonių;
- išklausti tėvų nuomonę, pageidavimus ir stengtis į juos atsižvelgti;
- asmeniškai informuoti apie vaiko ugdymosi pasiekimus, drauge spręsti kilusias problemas;
- skatinti tėvus bendradarbiauti, dalyvauti vaiko ugdyme;
- supažindinti šeimą su darželio ypatumais ir sąlygomis.

Taikomos šios tėvų ir pedagogų bendradarbiavimo formos:

1. Tėvų informavimas. Informacija pateikiama grupės stenduose. Atliekami anketiniai tyrimai – mokslo metų pradžioje tėvai atneša išsamų pasakojimą apie vaiką ir šeimą pagal pateiktus klausimus. Baigiantis mokslo metams tėvai užpildo anketą, kurioje nurodo, kaip pasikeitė vaikas per mokslo metus, ką reikėtų keisti, pateikia pasiūlymus.

2. *Individualūs pokalbiai, konsultacijos.* Šių pokalbių metu tėvai išsako savo lūkesčius, norus bei pageidavimus. Pedagogai su tėvais keičiasi informacija apie vaiką, jo savijautą, adaptaciją grupėje, individualų vystymąsi, poreikius ir ugdymo(si) prioritetus.

3. *Tėvų susirinkimai.* Jų metu aptariami įvairūs ugdomosios veiklos aspektai, artimiausi renginiai, šventės.

4. *Bendri renginiai* – šventės, išvykos, kelionės, spektakliai, vakaronės, mugės, talkos – organizuojami pedagogų ir tėvų iniciatyva. Bendri renginiai suartina ne tik pedagogus su tėvais, bet ir tėvai noriai bendrauja tarpusavyje. Vaikai, matydami bendradarbiavimo pavyzdį, palaiko tėvų ir pedagogų autoritetą bei mokosi bendradarbiauti.

5. *Padėka šeimoms už paramą ir pagalbą* – tai pedagogų, vaikų ir visos bendruomenės padėkos (asmeniškai, stenduose, padėkos raštais).

II. SKYRIUS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

1. *Humaniškumo* – besąlygiška pagarba vaikui kaip asmenybei. Užtikrinamas asmenybės vystymosi vientisumas. Tikima geraisiais vaiko pradais, jo galiomis įveikti sunkumus.

2. *Tautiškumo* – padedama vaikui susipažinti su lietuvių liaudies papročiais, tradicijomis, jas puoselėti. Ugdymo procesas neatsiejamas nuo metų, mėnesio, savaitės ir dienos ritmo, kuris leidžia pajusti žmogaus ir gamtos gyvenimo ritmą, teikia vaikams stabilumo ir saugumo jausmus.

3. *Individualumo ir lankstumo* – kiekvienas vaikas į ikimokyklinio ugdymo grupę ateina su sava patirtimi, todėl ugdymas grindžiamas kiekvieno vaiko geriausiai susiformavusiais gebėjimais, sudarant sąlygas tobulinti tas sritis, kurios buvo išugdytos mažiau.

4. *Integralumo* – sudaromos sąlygos skirtingų kompetencijų integracijai į įvairias ugdymo sritis. Visos vaiko raidos sritys – fizinė, intelektualinė, emocinė, socialinė – neatsiejamos.

5. *Demokratiškumo* – vaikai, pedagogai, tėvai turi teisę laisvai reikšti savo mintis ugdymo, vaiko priežiūros, maitinimo ir kitais klausimais. Pedagogai turi teisę laisvai pasirinkti ugdymo metodus ir formas, priemones ir būdus.

6. *Prieinamumo ir tęstinumo* – visi vaikai turi teisę į laimingą vaikystę, kokybišką ugdymą. Sudaromos sąlygos išgyventi sėkmę, subręsti mokyklai.

III. SKYRIUS

TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Tikslas – atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas kurti sąlygas, padedančias vaikui tenkinti prigimtinius, kultūrinius, etninius, socialinius, pažintinius poreikius.

Uždaviniai

1. Užmegzti artimą emocinį ryšį su vaiku, bendrauti, drauge žaisti ar tvarkytis, padedant įgyti pradinis bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius.

2. Skatinti vaiko pasitikėjimą savimi ir savo gebėjimais, įgyjant kasdieninių sunkumų įveikimo patirtį.

3. Sudaryti sąlygas vaikui suvokti ir išreikšti savo jausmus, skirti gėrį ir blogį, suprasti, išreikšti ir tenkinti svarbiausius savo poreikius.

4. Skatinti domėjimąsi savimi, bendraamžiais, suaugusiais, norą padėti kitiems.

5. Puoselėti krašto tradicijas, papročius, etninės kultūros pradus.

6. Skatinti ir puoselėti meninę raišką (vaidybą, šokį, muzikavimą).

IV. SKYRIUS

UGDYMO TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

Ugdymo turinys sudarytas atsižvelgiant į vaikų ikimokyklinio ugdymo amžiaus tarpsnio ypatumus, fizines, emocines, intelektines išgales, šeimoje įgytą patyrimą, gebėjimus, galimybes, interesus, polinkius, poreikius.

Ugdymo turinys išdėstytas pagal penkias kompetencijas:

- **socialinė** –gyventi ir būti greta, kartu;
- **sveikatos saugojimo** – sveikai gyventi, saugiai judėti;
- **komunikavimo** – klausytis, kalbėti išreiškiant save ir bendraujant su kitais;
- **pažinimo** – smalsauti, susipažinti, tyrinėti ir atrasti vis naują aplinkinį pasaulį;
- **meninė** –įsivaizduoti, pajusti, kurti, grožėtis.

Turinys aprašomas nurodant pagrindinius kompetencijų uždavinius, ugdomus gebėjimus, ugdymo formas ir būdus bei metodus, tematiką ir problematiką, ugdymo medžiagą ir aplinką, vaikų veiklą. Ugdomi gebėjimai išdėstyti pagal amžiaus grupes.

Ikimokyklinio ugdymo grupėje vaikai ugdomi kompleksiskai. Kompleksinė veikla leidžia sieti kolektyvinę, grupinę ir individualią veiklą, vaikams sudaroma galimybė laisvai ją rinktis ir siūlyti kitiems, atsiranda sąlygos vaikų iniciatyvai, savarankiškumui, kūrybiškumui atsiskleisti.

Komunikavimo kompetencija

Pasiekimų sritys	Vaiko pasiekimai		
	3–4 metų	4–5 metų	5–6 metų
<p>Sakytinė kalba. Tai gebėjimas kalbėti, kalbos turinys, klausymasis, gebėjimas išsakyti savo mintis. Kalbėdamiesi gauname ir perduodame informaciją, samprotaujame, darome išvadas, žodžiai padeda įsiminti ir saugoti žinias apie pasaulį. Pagrindinis kalbos ugdymo metodas – kasdienis bendravimas įvairios veiklos metu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kalbėdamas vartoja paprastos konstrukcijos gramatiškai taisyklingus sakinius. • Taisyklingai taria daugumą gimtosios kalbos žodžių garsų. • Kalba, pasakoja apie tai, ką matė ir mato, girdėjo ir girdi, vartodamas elementarius terminus, girdėtus naujus žodžius. • Deklamuoja trumpus eilėraščius, atkartoja trumpas pasakas ar apsakymus, pridėdamas savo žodžių. • Klausosi aplinkinių sekamų pasakų. • Pradedą išklaudyti bei reaguoja į tai, kas yra sakoma. 	<ul style="list-style-type: none"> • Natūraliai kalba kitiems apie tai ką žino, veikia, ko nori. • Kuria ir pasakoja įvairius tekstus. • Išskiria pirmą ir paskutinį garsą trumpuose žodžiuose. • Klausosi ir supranta sudėtingesnio turinio tekstus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Laisvai kalba sudėtiniais sakiniais. • Išskiria garsą žodžio pradžioje, gale ir viduryje. • Kuria ir pasakoja įvairius tekstus. • Suvokia pokalbio eigą, supranta ir interpretuoja.

Vaiko veiksenų pavyzdžiai

- Pasakoja apie save ir savo šeimą: pasako vardą, pavardę, amžių, kur gyvena, artimųjų vardus, kur dirba tėveliai ir t.t.
- Atpažįsta ir bando įvardinti elementarius simbolius (raides).
- Deklamuoja.
- Seka pasakas be galo.
- Žaidžia žaidimą „Kokį garsą išgirdai?“.
- Klausi skaitomų įvairių žanrų tekstus (pvz., skelbimus, skrajutes, įvairių enciklopedijų tekstus, autorines pasakas ir pan.).
- Žaidžia klausimų – atsakymų rimavimo reikalaujančius žaidimus (pvz., „Kas ten triuška?“).

- Sugalvoja pasakos pradžią arba pabaigą.

	Vaiko pasiekimai		
	3–4 metų	4–5 metų	5–6 metų
<p>Rašytinė kalba. Tai vaiko minčių dėstymas erdvėje (pvz. popieriuje). Mokymasis rašyti natūraliai įeina į vaikų žaidimus, kurie prasideda nuo smulkiosios motorikos lavinimo. Yra skatinamas vaiko domėjimasis knygomis. Skaitymas ikimokyklinio amžiaus vaikui – tai simbolių, brėžinių prasmės suvokimas, pirmųjų trumpų žodžių ir raidžių atpažinimas ir siejimas su garsais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Domisi skaitymu. „Skaito“ knygelių paveikslėlius. • Atkreipia dėmesį į raides. • Domisi ne tik įvairiomis rašymo priemonėmis, bet ir galimybe rašyti. • Raides bei įvairius simbolius naudoja savo veikloje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Suvokia, kad kai kurios raidės turi savo pavadinimą ir grafinę raišką. • Domisi ir supranta skirtingų spaudinių funkcijas (kalendorius, valgiaraštis, reklama). • Kopijuoja ir bando rašyti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Žino keliolika abėcėlės raidžių. • Perskaito savo vardą. • Supranta, kad garsas siejasi su raide, o raidės sudaro žodį. • Rašo savo vardą. • Kopijuoja aplinkoje matomus žodžius.

Vaiko veiksenų pavyzdžiai

- Gamina knygeles įvairiomis temomis, kuria kvietimus, skelbimus, sveikinimus.
- Reikalauja, kad knygelė būtų skaitoma po kelis kartus, nekeičiant teksto.
- Ornamentuoja ritmiškai atkartodamas piešiamus elementus.
- Kopijuoja reikiamus žodžius, raides, simbolius nuo pavyzdžių įvairiuose raidynuose, knygose, bukletuose, iškabose.
- Ieško savo vardo raidės grupės aplinkoje, knygose.
- Veria vardo, pavardės raidžių karolius.
- „Skaito“ – kuria istorijas pagal paveikslėlius.
- Dėlioja raidžių korteles.

Socialinė kompetencija

Pasiekimų sritys	Vaiko pasiekimai		
	3–4 metų	4–5 metų	5–6 metų

<p>Emocijų suvokimas ir raiška. Ikimokykliniame amžiuje būdingas užslėptas nepasitikėjimas, susikaustymas, kuris dažnai atsiranda dėl vaikų grupėje prisiimtų stereotipinių vaidmenų (pavyzdžiui, vienas vaikas visada – lyderis, kitas – vykdytojas, vienas – viską mokantis, kitas – ne). Todėl vaiko emocijų ugdymasis pradedamas nuo laisvos būsenos atsiradimo – nuo buvimo pačiu savimi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pavadina pagrindines emocijas. • Atpažįsta kitų emocijas pagal veido išraišką, elgesį, veiksmus. • Pradedą valdyti savo emocijas. • Pradedą suprasti, kad jo ir kitų emocijos gali skirtis. 	<ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta bei pavadina savo jausmus, elgesį ir tinkamai reaguoja. • Išreiškia jausmus mimika ir žodžiais, o ne veiksmis. 	<ul style="list-style-type: none"> • Apibūdina jausmus sukėlusias situacijas ir priežastis. • Išreiškia jausmus tinkamais būdais – neskaudindamas kitų.
---	--	---	---

Vaiko veiksenų pavyzdžiai

- Pasakoja apie išgyvenimus namuose, darželyje, kelionėje;
- Kūno išraiška pavaizduoja jausmus (vaidyba);
- Žaidžia žaidimą „Papasakok be žodžių“;
- Dėlioja simbolines nuotaikų korteles;
- Sudeda siužetus (geri ir blogi poelgiai) iš 2 – 4 paveikslėlių;
- Prieš veidrodi žaidžia mimikos žaidimus – įvardina emocijas;
- Dalyvauja gerumo akcijose.

Vaiko pasiekimai

	Vaiko pasiekimai		
	3–4 metų	4–5 metų	5–6 metų
<p>Savireguliacija ir savikontrolė. Savireguliacija ir savikontrolė suvokiama kaip ikimokyklinuko savitvarda – savo jausmų kontrolė valdant stresą; savo impulsų tvardymas, ištvermingumas susidūrus su sunkumais; tinkama emocijų raiška; asmeninių tikslų iškėlimas ir tikslingų jų siekimas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pradedą valdyti savo emocijų raiškos intensyvumą priklausomai nuo situacijos. • Nuolat primenant ir sekdamas suaugusiojo bei kitų vaikų pavyzdžiu laikosi grupėje numatytos tvarkos. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vis dažniau jausmus išreiškia mimika ir žodžiais, o ne veiksmis. • Priima dienos ritmo pasikeitimus. • Sugalvoja kelis konflikto sprendimo būdus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Savarankiškai laikosi tvarkos ir žaidimų taisyklių. • Bando konfliktus spęsti taikiai. • Sutelkia dėmesį klausymui, stebėjimui, veiklai tiek, kiek sužadintas susidomėjimas. • Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio jį provokuojančiose situacijose.

Vaiko veiksenų pavyzdžiai

<ul style="list-style-type: none"> • Dalyvauja probleminiuose pokalbiuose (pvz. „Ką daryti, kai supyksti?“, „Norai ir jų valdymas“ ir t.t.). • Sprendžia probleminius klausimus: „Ar geri darbai pralinksmina kitus?“, „Kaip suderinti savo ir draugo norus?“ ir pan. • Kartu su auklėtoja kuria grupės taisykles. 			
	Vaiko pasiekimai		
	3–4 metų	4–5 metų	5–6 metų
<p>Savivoka ir savigarba. Ypatingas dėmesys skiriamas ikimokyklinuko savivokos ir savigarbos ugdymui(si) – tiksliam savo jausmų, interesų, vertybių ir teigiamų asmeninių ypatybių vertinimui. Nes tik teisingai save įsivertinant susiformuoja pasitikėjimo savimi jausmas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pasako savo ir kito jausmus, norus. • Supranta, kad kitas negalėjo matyti to, ką matė jis, nes kito žmogus nebuvo šalia. • Mano, kad jis yra geras, todėl jį kiti palankiai vertina. 	<ul style="list-style-type: none"> • Supranta, kad jis buvo (kūdikis), yra (vaikas) ir visada bus tas pats asmuo užaugęs (vyras/moteris). • Jaučiasi esąs šeimos, vaikų grupės narys. • Siekia kitų dėmesio, palankių vertinimų. 	<ul style="list-style-type: none"> • Įvardija savo norus, jausmus, savybes, gebėjimus. • Pasako savo tautybę. • Save vertina teigiamai. • Atpažįsta kitų palankumo ir nepalankumo jam ženklus.
Vaiko veiksenų pavyzdžiai			
<ul style="list-style-type: none"> • Kartu su tėveliais dalyvauja, rengia grupės šventes. • Įsivertina savo elgesį, tyrinėdamas: „Kas aš esu?“, „Mano kūnas“, „Žmonių panašumai ir skirtumai“, „Mano ir kitų pomėgiai“, „Mano ir kitų jausmai“. 			
	Vaiko pasiekimai		
	3–4 metų	4–5 metų	5–6 metų
<p>Santykiai su suaugusiais. Nuo pat pirmų gyvenimo metų vaikas prisiriša prie jam artimų suaugusiųjų, su jais jaučiasi saugus, juos gerbia, myli, tikisi pagalbos sudėtingose situacijose. Vėliau vaikas kuria partnerystės santykius su suaugusiuoju. Vaikas mokosi suprasti suaugusįjį, tuo pačiu mokosi ir atsiskirti nuo jo,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lengvai atsiskiria nuo tėvų ar globėjų. • Pasitiki pedagogu, priima pagalbą, vykdo individualius prašymus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Įtraukia suaugusįjį į savo žaidimus ir bendrą veiklą. • Priima su veikla susijusius suaugusiojo pasiūlymus. • Drąsiai bendrauja su mažiau pažįstamais. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stengiasi laikytis susitarimų. • Bando tinkamu būdu išsakyti priešišką nei suaugusiojo nuomonę.

turėti savo pasaulį.			
Vaiko veiksenų pavyzdžiai			
<ul style="list-style-type: none"> • Diskutuojama probleminiais klausimais. Aptarinėjamos konkrečios situacijos („Ką darytum?“), galimos pasekmės. • Klausosi patarlių ir priežodžių, bando suprasti jų prasmę. • Klausinėja, atsako į pedagogo klausimus: „Į ką esi panašus?“, „Ką veikiate visi kartu?“, „Su kuo pasikalbi, kai tau liūdna?“. • Padeda auklėtojai grupės žaislų tvarkyme. 			
	Vaiko pasiekimai		
	3–4 metų	4–5 metų	5–6 metų
Santykiai su bendraamžiais Vaikai mokosi suprasti draugą ir jam atsiskleisti, atrasti bendrų interesų, žaisti bendrus žaidimus, bei sėkmingai spręsti kilusius nesutarimus.	<ul style="list-style-type: none"> • Žaidžia kartu su bendraamžiais bendrus žaidimus. • Dalijasi žaislais. Gali turėti vieną ar kelis žaidimų partnerius. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sėkmingai įsitraukia į vaikų grupę ir nuolat kartu žaidžia. • Draugams siūlo savo žaidimų idėjas ar priima kitų sumanymą. • Padeda kitam vaikui. • Gali turėti draugą ar kelis kurį laiką nesikeičiančius žaidimų partnerius. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stengiasi laikytis susitarimų. • Bando tinkamu būdu išsakyti priešingą nei suaugusiojo nuomonę. • Rodo iniciatyvą bendrauti ir bendradarbiauti su kitais vaikais. • Turi draugą.
Vaiko veiksenų pavyzdžiai			
<ul style="list-style-type: none"> • Drauge su kitais kuria meninius projektus („Mūsų grupė“) • Kartu žaidžia stalo žaidimus, dėlioja dėliones. • Dalyvauja prevenciniame projekte „Savaitė be patyčių“. 			

Pažinimo kompetencija

	Vaiko pasiekimai		
	3–4 metų	4–5 metų	5–6 metų
Aplinkos pažinimas. Aplinkos pažinimas – tai vaiko savęs pažinimas (savo kūno, jausmų ir svajonių pasaulis; ryšiai su kitais žmonėmis), įgytas supratimas apie įvairias pasaulio sritis- artimiausią daiktinę, socialinę ir kultūrinę namų bei grupės aplinką (daiktus, žmones, jų gyvenimo būdą,	<ul style="list-style-type: none"> • Pažįsta gyvenamosios vietos objektus (namai, automobiliai, keliai, parduotuvės ir pan.) • Pasako savo vardą, pavardę, miesto, gatvės, kurioje gyvena pavadinimus. • Pastebi pasikeitimus savo aplinkoje. • Pastebi ir nusako aiškiausiai pastebimų gyvūnų ir augalų požymius. • Atpažįsta gamtoje ar paveiksluose dažniausiai sutinkamus gyvūnus, medžius, grybus, gėles, daržoves, pasako jų pavadinimus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Žino svarbią asmeninę informaciją. • Pasakoja apie savo šeimą, jos buitį, tradicijas. • Įvardija kelis miesto objektus, moka apie juos papasakoti. • Orientuojasi darželio aplinkoje, gali savarankiškai nueiti į salę ir pan. • Atpažįsta ir įvardija ne tik naminius, bet ir kai kuriuos laukinius gyvūnus. • Skiria daržoves, 	<ul style="list-style-type: none"> • Žino ir gali papasakoti apie tradicines šventes. • Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. • Skiria ir pavadina suaugusiųjų profesijas, darbus, technikos prietaisus. • Rodo pagarbą gamtai. • Moka prižiūrėti kambarinius augalus, daržoves, stebi jų augimą.

<p>kultūros reiškinius, technologijas), gimtinę, Tėvynę. Ypatingas dėmesys skiriamas, kad vaikas tobulintų jau turimus aplinkos pažinimo būdus ir išbandytų naujus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pasako metų laikų pavadinimus, skiria gamtos reiškinius (pūga, šlapdriba, rūkas). 	<p>vaisius, uogas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Domisi dangaus kūnais, gamtos reiškiniais. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pasakoja apie naminių gyvūnų naudą žmonėms ir augalų naudojimą maistui. • Supranta Saulės, Mėnulio, Žemės ir kitų dangaus kūnų ryšį.
---	---	---	---

Vaiko veiksenų pavyzdžiai

<ul style="list-style-type: none"> • Piešia save, savo šeimą. • Kartu su tėveliais sudaro „Šeimos medį“. • Žaidžia žaidimus „Žemė, oras, vanduo“, „Surask tokį patį“, „Už, ant, po“ ir pan. • Augina daržą, prižiūri šiltnamį ir stebi augalo gyvenimo etapus: dygimą, augimą, žydėjimą, sėklų brandinimą ir t.t. • Stebi gamtos pokyčius ir juos pavaizduoja piešiniu. • Kalba apie tai, kuo bus suaugę. • Analizuoja nuotraukas, aiškinasi, kuo panašūs į savo artimus. • Skirsto gyvūnus ir augalus pagal aiškiai matomus išorinius požymius. • Ruošia daržovių ir vaisių salotas. • Išbando senovinius daiktus.

	Vaiko pasiekimai		
	3–4 metų	4–5 metų	5–6 metų
<p>Skaičiavimas ir matavimas. Skaičiavimas – tai komponentas, kuriame kalbama apie pirmąjį vaiko pažintį su skaičiaus sąvoka. Čia svarbūs keli aspektai: skaičiaus panaudojimas kiekiui nustatyti (kiek?); skaičiaus panaudojimas numeravimui (kelintas?); simboliai, naudojami skaičiams pažymėti. Vaiko pažintinė raida neatsiejama nuo vis besiplečiančio vaiko suvokimo apie daiktų panašumus ir skirtumus. Matavimo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pradeda skaičiuoti daiktus, palygina dvi daiktų grupes pagal daiktų kiekį grupėje. Padalina daiktus į grupes po lygiai (po du, po tris). • Pradeda vartoti kelintinius skaitvardžius (pirmas, antras...). • Statydamas, konstruodamas, grupuodamas pradeda atsižvelgti į daikto dydį, formą ir spalvą. • Atpažįsta ir atrenka apskritus (skritulio), keturkampės (keturkampio), kvadratinės (kvadrato) formos daiktus. • Lygina įvairių dydžių daiktus pagal ilgį, storį, aukštį, masę ir pan. • Žino metų laikus, paros dalis. 	<ul style="list-style-type: none"> • Supranta, kad daiktų seka nepriklauso nuo jų požymių ir jų padėties erdvėje;. • Skaičiuoja iki 5. • Skiria kelintinius skaitvardžius. • Skiria trikampę, stačiakampę formas. • Grupuoja daiktus pagal spalvą, formą, dydį. • Supranta, ką reiškia sudėlioti nuo mažiausio iki didžiausio. • Kalbėdamas apie daiktus, atstumą, svorį vartoja žodžius: ilgesnis-trumpesnis, siauresnis-platesnis, lengvesnis-sunkesnis. 	<ul style="list-style-type: none"> • Skaičiuoja iki dešimties. • Palygina mažai daiktų turinčias grupes pagal kiekį. • Sieja daiktų kiekį su skaičių žymintiu simboliu. • Supranta sąvokas: pusiau, į dvi, į tris dalis. • Pratęsia, sukuria skirtingų požymių sekas su 2- 3 pasikartojančiais elementais. • Nustato daikto vietą kito daikto atžvilgiu. • Matuoja atstumą, ilgį, tūrį, masę, naudodamas sąlyginius matavimus (savo pėda, sprindžiu, trečiu daiktu).

komponentas susidaro iš: vaiko gebėjimo pažinti figūras, gebėjimo suvokti daikto dydį bei mokėjimo orientuotis laike ir erdvėje.			<ul style="list-style-type: none"> • Skiria plokštumos ir erdvės figūras. • Nustato įvykių seką (metų laikai, paros dalys). • Pradedą suvokti laiko trukmę.
--	--	--	--

Vaiko veiksėnų pavyzdžiai

- Žaidžia žaidimus „Parduotuvė“, „Gyvi skaičiai“ (susitaria dėl veiksėnų, kuriuos reikia atlikti pamačius tam tikrą skaičių) ir pan.
- Spalvina traukinuko vagonus pagal skaičius.
- Skaičiuoja savo piršteliu, žaislus ir kitus daiktus esančius aplinkoje.
- Įvardija į kokias geometrines figūras panašūs įvairūs daiktai.
- Kaladėlių krūvelėje randa tos pačios spalvos, formos ar dydžio detales.
- Parodo, kurie iš 4–5 paveikslėlių yra tokie patys.
- Dėlioja šiaudelius vieną prie kito, nustato, kuris šiaudelis iš trijų yra vidutinio dydžio ir jį padeda tarp trumpiausio ir ilgiausio.
- Kuria kalendorių.
- Gamina smėlio ir vandens laikrodžius.
- Lipdo geometrines figūras ir konstruoja (namelį, gėlytę, ir pan.)

Meninė kompetencija

Meninė raiška			
	Vaiko pasiekimai		
	3–4 metų	4–5 metų	5–6 metų
Muzika, šokis. Muzika – tai vaiko raiška garsu, melodija, ritmu dainuojant, grojant, ritmuojant, klausantis muzikos, kuriant, improvizuojant. Šokis – tai vaiko raiška judesiu, šokant liaudies ratelių, šokamuosius žaidimus ir improvizuotai kuriant trumpas judesiu, nesusijusių su šokio žanru, sekas.	<ul style="list-style-type: none"> • Vienas ir kartu su kitais dainuoja 2-4 garsų daineles, palydėdamas jas judesiais. • Žaidžia įvairius žaidimus, atlikdamas nesudėtingus judesius. • Improvizuoja skanduodamas, plodamas, trepsėdamas, spontaniškai kuria ritminius, melodinius motyvus savo vardui, žodžiams. • Domisi muzikos instrumentais, juos apžiūrinėja, tyrinėja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vienas ir kartu su kitais dainuoja aiškaus ritmo, trumpas, siauro diapazono dainas. • Dainuodamas išbando balso skambesį, stengiasi tiksliau intonuoti, taisyklingiau artikuluoti. • Atpažįsta kai kurių instrumentų (smuiko, dūdelės, varpelio, būgno) tembrus, girdėtus kūrinius. • Šoka šokius pritaikant skirtingo tempo dalis. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dainuoja sudėtingesnio ritmo melodijas, platesnio diapazono vienbalses dainas, jas gana tiksliai intonuoja. • Įvardija kūrinio nuotaiką, tempą, dinamiką, skiria kai kuriuos instrumentus. • Groja vaikiškais instrumentais 2 – 3 garsų melodijas. • Žaidžia dialoginio pobūdžio žaidimus. • Šoka ratelius pritaikydamas įvairius žingsnelius. • Šoka išreiškdamas erdvės (aukštai - žemai) ir laiko (greitai - lėtai) elementus.
Vaiko veiksėnų pavyzdžiai			
<ul style="list-style-type: none"> • Klausosi dainelių apie paukščius, žvėris, gamtos reiškinius ar trumpų instrumentinės 			

<p>muzikos kūrinių.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dainuoja įvairaus turinio dainas, imituoja tekstą judesiais. • Žaidžia muzikinius žaidimus. • Groja muzikiniais vaikiškais instrumentais (ritminės lazdelės, dūdelės, barškučiai, varpeliai ir kt.). • Skanduoja skanduotes, mįsles, patarles. • Šoka pavieniui, poroje, ratelyje. • Šoka pagal greitą, lėtą muziką. • Žaidžia improvizuotą koncertą grupėje. 			
		Vaiko pasiekimai	
		3–4 metų	4–5 metų
<p>Žaidinimai ir vaidyba. Tai bendrųjų vaiko sugebėjimų, jo psichinių bei fizinių galių, ypač kalbos, jausmų, intelekto, vaizduotės bei valios ugdymo būdas. Vaikas turi galimybę įsijausti į personažo gyvenimą, džiaugsmą, liūdesį, tobulinti vaidybinius gebėjimus panaudojant įvairias teatrines priemones.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Žaisdamas su daiktu ar žaislu atlieka matytus vaizdus, atkuria matytų situacijų fragmentus. • Kuria dialogą tarp veikėjų. • Spontaniškai reiškia emocijas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Susikuria vaidybinę aplinką. • Vaizduoja realistinį ir fantastinį siužetą.
		5–6 metų	
		<ul style="list-style-type: none"> • Improvizuoja trumpas žodines veikėjų frazes. • Tikslingai naudoja daiktus, teatro reikmenis, drabužius, aplinką. • Žaisdamas muzikinius žaidimus perteikia veikėjo mintis, emocijas. • Vaizduoja realistinį ir fantastinį siužetą. 	
Vaiko veiksenų pavyzdžiai			
<ul style="list-style-type: none"> • Žaidžia ar vaidina trumputes scenas pagal literatūrinius, muzikinius, istorinius siužetus. • Žaidžia stalo teatrą. • Kuria spektakliukus draugams. • Vaidina panaudodamas pirštukines ir pirštines lėles. • Vaidina pasakėles be garso – emocijas perteikia kūno judesiais ir veido mimikų išraiška. • Kuria pačių išgalvotus siužetus ir juos vaidina. • Lankosi vaikiškuose spektakliuose. 			
		Vaiko pasiekimai	
		3–4 metų	4–5 metų
<p>Vizualinė raiška. Tai yra ta vaikų gyvenimo sritis, kur kiekvienas gali atrasti tik jam vienam tuo metu itin svarbų savęs išreiškimo būdą be žodžių. Vaikui savitu būdu: linijomis, spalvomis ar</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Piešia įvairias linijas, jas jungia į formas. • Eksperimentuoja dailės medžiagomis, priemonėmis. • Piešdamas, tapydamas, spauduodamas labiau mėgaujasi procesu, o ne rezultatu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kuria spontaniškai, kartais pagal išankstinį sumanymą. • Patirtį išreiškia įvairiomis linijomis, jų deriniais, dėmėmis, spalvomis, išgaudamas šiek tiek atpažįstamus vaizdus, objektus. • Eksperimentuoja įvairiomis
		5–6 metų	
		<ul style="list-style-type: none"> • Dailės darbus papildo grafiniai ženklai (skaičiai, raidės). • Eksperimentuoja įvairiomis priemonėmis. • Kuria pagal išankstinį sumanymą, nuosekliai bando jį įgyvendinti. • Kartu su kitais kuria bendrus darbus. 	

formomis, sudaromos galimybės ne tik išreikšti save, mažinti emocinę įtampą, bet ir derinti rankos, akies ir kitų kūno dalių judesius, lavinti vaizduotę, kūrybos gebėjimus.		priemonėmis.	
--	--	--------------	--

Vaiko veiksenų pavyzdžiai

- Piešia įvairia technika: guašu, akvarele, spalvotais pieštukais, vaškinėmis kreidelėmis.
- Eksperimentuoja maišydamas spalvas ir atranda naujus atspalvius.
- Tapo mamų, tėčių, draugų portretus, piešia gamtos vaizdus, įvairius veiksmo siužetus ir pan.
- Tapo ant netradicinių paviršių: audinio, stiklo, medžiagos ir pan.
- Aplikuoja „mozaikos“ principu.
- Gamina šventines dekoracijas.
- Kuria meninius rėmelius savo darbams.
- Iš įvairių medžiagų, buities ir gamybos atliekų kuria darbelius.

	Vaiko pasiekimai		
	3–4 metų	4–5 metų	5–6 metų
<p>Estetinis suvokimas. Tai gebėjimas suvokti, pajauti ir reflektuoti estetinius potyrius, kurie kyla matant ir jaučiant aplinkos, meno kūrinių, savo ir kitų kūrybos grožį. Tai vaiko estetinių galių visuma. Estetiniame suvokime svarbiausia ne įgyti žinių, o dvasiškai tobulėti, suprasti tas vertybes ir idealus, kurias akcentuoja meno kūrėjas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Paklaustas pasako, ar patiko muzikos kūrinėlis, dainelė, šokis, vaidinimas, dailės darbelis. • Džiaugiasi menine veikla, nori šokti, vaidinti, dainuoti, pasipuoti, gražiai atrodyti. • Atpažįsta (suklūsta, rodo) ir emociškai reaguoja į kai kuriuos jau girdėtus muzikos kūrinius, matytus šokius, ratelius, vaidinimo veikėjus, dailės kūrinius. • Reaguoja į kitų vertinimus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rodo pasitenkinimą bendra veikla ir kūryba, gėrisi savo ir kitų menine veikla. • Mėgaujasi muzikavimu, šokiu, vaidyba, dailės veikla. • Keliais žodžiais ar sakiniiais pasako savo išpūdžius apie klausytą muziką, dainelę, eilėrašį, pasaką, matytą šokį ir pan. Pastebi ir apibūdina kai kurias jų detales. • Grožisi gamtos spalvomis, formomis, garsais. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stengiasi kuo gražiau šokti, vaidinti, deklamuoti, dainuoti, groti, piešti, konstruoti. • Pastebi kai kuriuos meninės kūrybos proceso ypatumus. • Pasako, kaip jautėsi ir ką patyrė dainuodamas, šokdamas, vaidindamas, piešdamas. • Gėrisi ir grožisi savo menine kūryba. • Pastebi papuoštą aplinką ir pasako, kas jam gražu.

Sveikatos saugojimo kompetencija

Pasiekimų sritys	Vaiko pasiekimai		
	3–4 metų	4–5 metų	5–6 metų
<p>Kasdienio gyvenimo įgūdžiai. Tai vaiko sveikatai saugoti ir</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Savarankiškai valgo ir geria. Pradeda naudotis stalo įrankiais. 	<ul style="list-style-type: none"> • Moka valgyti gana tvarkingai, dažniausiai taisyklingai naudojasi 	<ul style="list-style-type: none"> • Valgo tvarkingai, vadovaujamas

<p>stiprinti būtini įpročiai ir elgesys. Pagrindinės sritys, rodančios vaiko kasdienio gyvenimo įgūdžius, yra gebėjimas valgyti ir gerti; elgtis prie stalo; praustis; apsirengti ir nusirengti ir t.t. Vaikai mokosi atpažinti skirtingus maisto produktus, saugaus elgesio, akcentuojamas sveikatos saugojimas ir stiprinimas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Padedamas plaunasi rankas ir veidą, nusirengia ir apsirengia, pats eina į tualetą. • Pasako, kad negalima imti degtukų, vaistų, aštrių ir kitų pavojingų daiktų. 	<p>stalo įrankiais.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priminus plaunasi rankas, nusišluosto. • Gali sutvarkyti dalį žaislų, su kuriais žaidė. • Savarankiškai naudojami tualetu ir susitvarko juo pasinaudojęs. • Šiek tiek padedamas apsirengia, nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. • Domisi, kuris maistas sveikas ir naudingas. 	<p>suaugusiojo serviuoja ir tvarko stalą.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Įvardija maisto produktą, kurį valgyti sveika, o kurį reikia riboti. • Dažniausiai savarankiškai tvarkosi žaislus ir veiklos vietą. • Suaugusiųjų padedamas pasirenka drabužius, avalynę, savarankiškai apsirengia ir nusirengia. • Laikosi saugaus elgesio taisyklių.
---	---	---	---

Vaiko veiksenų pavyzdžiai

<ul style="list-style-type: none"> • Rengia, šukuoja, prausia lėles. • Žaidžia su didaktinėmis priemonėmis (segiojimas, rišimas, varstymas). • Dėlioja paveikslėlius ir žaidžia žaidimus „Kada kaip rengiamės?“, „Aprenk draugą“. • Padeda serviuoti stalą. • Kuria plakatus „Sveikas maistas“. • Žaidžia žaidimus „Valgomas – nevalgomas“, „Sveikas – nesveikas maistas“. • Dalyvauja saugaus elgesio valandėlėse, išvykose į gaisrinę, susitikimuose pas medicinos darbuotojus.
--

	Vaiko pasiekimai		
	3–4 metų	4–5 metų	5–6 metų
<p>Fizinis aktyvumas. Tai kryptinga vaiko veikla, gerinanti fizines galias, kurios būtinos norint pasiekti ir išlaikyti aukštą sveikatos ir fizinio išsivystymo lygį. Skatinamas vaikų fizinis aktyvumas užtikrina sveiką augimą ir vystymąsi, gerą savijautą, nervų sistemos veiklą, o tai įtakoja gerėjančius ugdymosi rezultatus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stovėdamas pasistiebia, atsistoja ant kulnų, stovėdamas ir sėdėdamas atlieka įvairius judesius kojomis bei rankomis. • Išlaiko pusiausvyrą eidamas nedideliu paaukštiniu. • Šokinėja ant vienos ir abiem kojomis. • Ištiestomis rankomis pagauna didelį kamuolį. • Pieštuką laiko tarp nykščio ir kitų pirštų. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tiksliai atlieka sudėtingesnius judesius. • Šokinėja vietoje, judant pirmyn, įveikdamas kliūtis. • Eina pakaitiniu ir pristatomuoju žingsniu. • Greitai, vikriai bėgioja vingiais, greitėdamas ir lėtėdamas. • Spiria kamuolį iš įvairių padėčių. • Pieštuką ir žirkles laiko beveik taisyklingai. 	<ul style="list-style-type: none"> • Eina ratu, poroje, gyvatele, šonu. • Bėga ilgesnius atstumus, bėga pristatomuoju žingsniu, aukštai keldamas kelius, įkalnėn, nuokalnėn. • Rankos pirštų judesiai vikrūs, tikslūs, kruopštūs. • Žaidžia komandomis. • Tiksliau valdo pieštuką bei žirkles.

Vaiko veiksenų pavyzdžiai

- Žaidžia gaudynes su draugais.
- Šokinėja abiem kojomis vietoje, lengvai judant pirmyn.
- Bėgioja keičiant kryptį, tempą.
- Dalyvauja mankštose.
- Žaidžia žaidimus „Neužkliudyk“, „Klasės“.
- Vedžioja labirintus.
- Veria vėrinius iš makaronų, sagų, karoliukų ir t.t.
- Kerpa žirkklėmis įvairias formas, iškarpas ir pan.
- Žaidžia orientacinius žaidimus, dalyvauja estafetėse.
- Sega skalbinių segtukus trimis pirštais.
- Piešia įvairias linijas, pieštuku apveda įvairius daiktus: lėkštutę, puoduką ir kt.

Universalių žaidimų priemonės: mozaikos, žaidimai su kauliukais, šaškės, domino, loto, techniniai žaidimai, statybinė medžiaga, lėlės ir kiti žaislai.

Savaičių temos

Sausis

„Aš grupėje. Pažintis su naujais draugais“, „Apšerkšniję mūsų žiemos“, „Vaikai – paukštelių draugai“, „Miško gyvūnai žiemą“, „Spalvų pasaulyje“.

Vasaris

„Sukasi metų ratas“, „Užgavėnės. Žiema, žiema, bėk iš kiemo“, „Mano gimtinė – Lietuva“, „Tarp žaislų“.

Kovas

„Guru guru į Kaziuko turgų“, „Skaičių šalyje“, „Žemė – mūsų namai“, „Velykos – džiaugsmo šventė“.

Balandis

„Skanu – neskanu, sveika – nesveika“, „Drabužėlių pilna spinta“, „Pasakų skrynelę pravėrus“, „Linksmosios raidelės“, „Mano šeima“.

Gegužė

„Tau, mamyte“, „Suskaičiuoki, jei gali“, „Jau pabudo vabalai“, „Sudie, darželi mielas...“.

Birželis

„Tau, tėveli“, „Vasarėlės jau sulaukėm“, „Noriu augti sveikas“.

Rugsėjis

„Aš darželyje“, „Vasarėlė nubrido per pievą“, „Rudenėlio pirmi žingsniai“, „Orų išdaigos“.

Spalis

„Kuo užaugęs būsiu“, „Rudens gėrybės“, „Stebuklingas mūsų jausmų pasaulis“, „Kas tvirtelyje gyvena?“, „Nuo grūdėlio iki kepalėlio“.

Lapkritis

„Vėlinės. Kodėl žiba tiek žvakelių?“, „Dienos, mėnesiai, metai“, „Žvėreliai ir paukšteliai ruošiasi žiemai“, „Kuo vilioja parduotuvės?“, „Galimi pavojai mano aplinkoje“.

Gruodis

„Diena keičia naktį“, „Senio besmegenio šalyje“, „Žmonių namai“, „Kūdikėlio gimimo belaukiant...“, „Sveikas, Kalėdų seneli“.

V. SKYRIUS

UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vaiko pasiekimai – tai gyvenimo ir ugdymo(si) realybėje įgytos kompetencijos (vaiko vertybinės nuostatos, gebėjimai, supratimas, patirtis). Vertinimas – tai nuolatinis informacijos apie vaiką, jo ugdymo(si) ypatumus bei daromą pažangą kaupimas, interpretavimas ir apibendrinimas.

Vaikų ugdymo pasiekimai vertinami taikant šiuos metodus: stebėjimą, pokalbius, tyrimus.

Pedagogai nuolat stebi ir fiksuoja visų vaikų veiklą ar elgesį. Vaikų stebėjimas numatomas savaitės ugdymo planuose. Vertinama pagal kompetencijas: socialinę, komunikavimo, pažintinę, sveikatos saugojimo ir meninę. Vaikų pasiekimai įvertinami du kartus per metus, įvertinimui naudojama vaiko ugdymo pasiekimų ir pažinimo vertinimo forma (Priedas Nr. 1).

Medžiaga apie vaiko pasiekimus kaupiama „Vaiko aplanke“, kuri rengiant auklėtojai talkina tėvai. Dienoraščiuose aprašomi vaikų pasiekimai, pažanga, elgesys grupėje, bendravimas su bendraamžiais. Dienoraščiai pildomi priklausomai nuo situacijos – kartą per savaitę arba kartą per dvi savaites. Vertinimo medžiaga laikoma grupėje, ji yra konfidenciali.

Vaiko pasiekimų aplanke gali būti:

- vaikų darbelių pavyzdžiai;
- nuotraukos;
- vaiko stebėjimų aprašai;
- vaiko mintys, žodinė kūryba;
- interviu su vaiku, sukurtos knygelės;
- anketos, klausimynai;
- tyrimai;
- specialistų komentarai;
- auklėtojo parengtas vaiko aprašas;
- tėvų pastebėjimai.

Apie vaiko pasiekimus informuojami tėvai (globėjai). Jiems gali būti parodoma surinkta medžiaga, kalbamasi asmeniškai, prašoma papildomos informacijos, susitariama dėl kryptingo vaiko ugdymo namuose. Bendra informacija, aktuali visiems tėvams, gali būti skelbiama grupės lentoje.

Analizuodamas surinktą informaciją pedagogas turi kelti klausimą: ką ši informacija sako apie vaiką ir jo ugdymo(si) procesą. Siekiama, kad vertinimas vaiką pakylėtų, skatintų tobulėti.

Pedagogai, atsižvelgdami į vertinimo duomenis, planuoja ugdymo procesą, numato vaiko individualizavimo galimybes, savo kompetencijų tobulinimo sritis.

VI. SKYRIUS

NAUDOTI ŠALTINIAI IR LITERATŪRA

1. Ankstyvojo ugdymo vadovas. Sudarė Monkevičienė O. ir kt. Vilnius, 2001.
2. Benekoraitienė L., Setkauskienė E. Diena vaikų darželyje. Kaunas, 2014
3. Caughlin P.A. Į vaiką orientuotų grupių kūrimas. Vilnius, 1997.
4. Dodge. D. T. ir kt. Ankstyvojo amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Vilnius, 2008.
5. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. Vilnius: Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos švietimo aprūpinimo centras, 2016.
6. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Vilnius: Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos švietimo aprūpinimo centras, 2015.
7. IngeborgBecker-Textor. Kūrybiškumas vaikų darželyje. Vilnius, 2001.
8. Jankauskienė L., Monkevičienė O., ir kt. Metodinės rekomendacijos ikimokykliniougdyto programai rengti. V., 2006.
9. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr.I-983.

10. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas.
11. Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas
12. Mes dirbame Valdorfo darželyje. Lietuvos Valdorfo pedagogikos centras. Vilnius, 2009.
13. Vaikų darželių programa „Vėrinėlis“. Vilnius, 1993.
14. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2006.
15. Socialinių įgūdžių ugdymo vadovas. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2003.
16. Žmuidienė G., Milvydienė A. Sveikos ir saugios gyvenamosios ugdymas lopšelyje-darželyje. Klaipėda, 2003.

Kazlų Rūdos „Elmos“ mokyklos-darželio
Ažuolų Būdos UDC ikimokyklinio ugdymo
programos „Vaikystės takeliu“
I priedas

**KAZLŲ RŪDOS „ELMOS“ MOKYKLA-DARŽELIS
VAIKO UGDYMO PASIEKIMŲ IR PAŽINIMO VERTINIMAS
20__ - 20__ m. m.**

VARDAS, PAVARDĖ _____

VAIKO AMŽIUS _____

Eil. Nr.	VAIKO PASIEKIMAI	I pusmetis		II pusmetis	
		Žingsnis	Komentaras	Žingsnis	Komentaras
1.	Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai				
2.	Fizinis aktyvumas				
3.	Emocijų suvokimas ir raiška				
4.	Savireguliacija ir savikontrolė				
5.	Savivoka ir savigarba				
6.	Santykiai su suaugusiaisiais				
7.	Santykiai su bendraamžiais				
8.	Sakytinė kalba				
9.	Rašytinė kalba				

10.	Aplinkos pažinimas				
11.	Skaičiavimas ir matavimas				
12.	Meninė raiška				
13.	Estetinis suvokimas				
14.	Iniciatyvumas ir atkaklumas				
15.	Tyrinėjimas				
16.	Problemų sprendimas				
17.	Kūrybiškumas				
18.	Mokėjimas mokytis				

Vaiko stipriosios pusės

Kokių įgūdžių stokoja

Parengta pagal „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą“

Kazlų Rūdos „Elmos“ mokyklos-darželio
 Ažuolų Būdos UDC ikimokyklinio
 ugdymo programos „Vaikystės takeliu“
 2 priedas

Nr.	Data ir temos	Pažinimo kompetencija	Komunikavimo kompetencija
	RUGSĖJIS		
1.	„Aš grupėje. Pažintis su naujais draugais“. Pažinti aplinką, grupės taisykles, tradicijas, skatinti tarpusavio bendravimą.	Supažindinti naujai atėjusius vaikus su mokyklos teritorija, žaidimų aikštele, kur saugomi žaislai. Pratinti saugiai naudotis sūpynėmis, laipynėmis.	Praėjusios vasaros įspūdžiai. Susipažinimas su naujai atėjusiais draugais. Grupės taisyklių bei tvarkos aptarimas. Grupės tradicijų bei dienotvarkės aptarimas. Pasaka „Kaip šuo sau draugo ieškojo“
2.	„Aš esu žmogus“. Ugdyti bendravimą ir bendradarbiavimą. Siekti vaikų supratimo, kad kiekvienas žmogus yra savaip geras ir gražus.	Stebime, kokius žaidimus ir žaislus renkasi vaikai. Pyrago kepimas. Susipažinti su pyrago kepimui reikalingais maisto produktais. Liesti, uostyti, ragauti.	„Kuo aš įdomus kitiems?“ „Koks aš norėčiau būti grupėje?“ Įvardinti būdo savybes, kurias turi tikri draugai. Pastebėti tarp vaikų skirtumus ir panašumus. Kalbėti aiškiai išreiškiant mintį. Pasaka „Jonukas ir Grytutė“.
3.	„Rudenėlio pirmi žingsniai“. Ugdyti gebėjimą mylėti gamtą, pastebėti kaip ji keičiasi.	Lauke stebėti rudens spalvas, ieškoti rudens požymių, stebėti gyvūnų ir paukščių elgseną. Stalo žaidimas „Metų laikai“. Gebėti teisingai išdėlioti metų laikų ciklą.	Pokalbis apie rudens požymius gamtoje. Pokalbis apie medžių bei augalų pasiruošimą žiemai. Pasaka „Dangus griūva“.
4.	„Švento Mykolo savaitė“. Stiprinti vaikuose gėrio, gailėstingumo, meilės jausmus. Padėti suprasti, kas yra gera, kas – bloga.	Padėti suprasti vaikams, kas yra gėris ir blogis, kodėl blogis plinta nepastebimai ir greitai. Žiūrint įvairių žmonių nuotraukas, pastebėti ir pakomentuoti žmogaus nuotaiką ir išgyvenimus.	Pokalbis apie jausmus: kada aplanko geri jausmai, o kada apima pyktis. Kodėl pykčio jausmas toks stiprus ir kaip jį nugalėti? Jausmus išreikšti mimika, gestais. Minčių lietus „Ką daryčiau, jei supykčiau?“. Pasaka „Jurgis ir slibinas“

Nr.	Sveikatos saugojimo kompetencija	Socialinė kompetencija	Meninė kompetencija	Šventės ir renginiai. Gimtadieniai	Refleksija
1.	Supažindinti su higienos reikalavimais. „Saugau save ir draugą“ – saugaus elgesio grupėje ir lauke aptarimas.	Visiems kartu kurti grupės taisykles. Vyresniems ikimokyklinukams pasiūlyti globoti po vieną mažąjį grupės draugą. Maisto gaminimas.	Piešimas kreidelėmis „Mano grupė ir žaislai“. Lipdymas pagal vaikų sumanymą. Aplikacija „Sviedinukas“. Pasakos „Kaip šuo draugo ieškojo“ inscenizavimas. Ratelis, daina „Vaikučių ratelis“.	Rugsėjo pirmosios šventė.	
2.	Judrus žaidimas „Diena, naktis“. Kaip saugiai elgtis su žirkleėmis. Mokintis išvardinti kūno dalis. Mokėti „klausyti“ širdį.	Mokytis pasidalinti darbais ir pareigomis, kepant pyragą. Maisto gaminimas.	Piešimas akvarele „Aš įdomus kitiems“. Lipdymas „Žmogus“. Aplikacija iš geometrinių figūrų „Žmogus“. Pasakos „Joniukas ir Grytutė“ inscenizavimas, panaudojant stalo teatro žaislus. Ratelis „Susikabinkim mes už rankučių“.		
3.	Judėjimas. Kokia jo reikšmė? Rankų švara ir higiena. Skatinti pasisakyti, jei yra skriaudžiamas ar kas nors nuskriaudė kitą vaiką.	Ką gali stebuklingi žodžiai? Pasisveikinimas ir atsisveikinimas paduodant ranką. Maisto gaminimas.	Spalvų liejimas ant šlapio popieriaus. Lipdymas iš vaško. Aplikacija – „Rudens beržas“. Pasakos „Dangus griūva“ inscenizavimas, panaudojant kaukes. Ratelis, daina: „Upeliukas ir ežiukas“.		
4.	Ritminiai pratimai plojat ir trepsint pagal pasaką be galo „Į stiklo kalną aš lipu..“	Pagarba vienas kitam (neskriausti vienas kito, neprasivardžiuoti). Maisto gaminimas.	Ratelis – žaidimas „Karalaitė ugninėje pilyje“. Liejimas akvarele (raudona – mėlyna). Rankų darbai: „Šalmo“ lankstymas.	Šv. Mykolo rytmetis	

Nr.	Data ir temos	Pažinimo kompetencija	Komunikavimo kompetencija
	SAUSIS		
1.	„Žiema – gamtos poilsio metas“ Ugdyti pastabumą gamtos pokyčiams žiemą.	Puoselėti grožėjimąsi žiemos gamta; ugdyti pastabumą gamtos pokyčiams žiemą; leisti džiaugtis žiemos pramogomis; išreikšti, kuo sužavėjo žiema; stebėti orus žiemą, stebėti po nakties susidariusį ledą ir kaip jį veikia saulės spinduliai; stebėti ir grožėtis snaigių geometriniais raštais; vartant fotografijų albumus, stengtis nustatyti, kurios iš jų yra fotografuotos žiemą; stebėti atsinešto į grupę ledo ar sniego virtimą vandeniui.	Pokalbis apie žiemos požymius. Stebėti orų permainas bei reiškinius žiemą. Apranga žiemą. Vaikų mintys apie žiemą, jos teikiamus malonumus. Mįslės apie žiemą ir jos reiškinius. Pasaka „Kaip žvėrys nuo žiemos bėgo“.
2.	„Metai keičia metus. Diena keičia naktį“. Ugdyti suvokimą, kodėl diena keičia naktį. Sąvokos „vakar“, „šiandien“, „rytoj“. Laisvės gynėjų diena.	Gamtos reiškinių paros ritmo ir laiko tėkmės pajauta. Sąvokos: šiandien, vakar, rytoj. Supažindinti vaikus, kodėl trumpėja ir ilgėja diena, kada būna ilgiausia, o kada trumpiausia naktis. Ką gyvūnai veikia dieną, o ką – naktį. Dieną stebėti saulės kelią per dangų, anksti ryte ir vakare stebėti, kada pasirodo ar dingsta mėnulis ir žvaigždės.	Kodėl dieną šviesu, o naktį tamsu; ką matome danguje dieną ir naktį; ar mėnulis šviečia; kodėl žvaigždės mažos. Minsime mįsles apie Saulę ir kitus dangaus kūnus. Pokalbis apie ilgiausią dieną ir naktį. Lygiadieniai. Pokalbis apie dangaus skliauto žiburius: saulę, mėnulį, žvaigždes. Vaikų Biblijos skaitymas apie pasaulio sutvėrimą. Pasaka „Aušrinė ir Vakarinė“.
3.	„Garsų pasaulyje“ Leisti suprasti garsų pasaulį: malonius bei nemalonius garsus, jų tonus; padėti įsiklausyti į tylą; klausos organai; kas gali pakenkti klausai.	Pokalbis apie garsus ir tylą. Vaikų pasisakymai apie tai, kas jiems labiau patinka: tylą ar triukšmas. Natūralūs (vėjo, bangų šniokštimas) ir dirbtiniai garsai. Objektai, skleidžiantys malonius ir nemalonius garsus. Garsų stiprumas. Decibelai. Ausis – klausos organas. Klausos sutrikimai.	Įsiklausyti ir išskirti natūralius ir dirbtinius garsus, sklindančius ore. Garsų klausymas ir išskyrimas grupėje. Klausymasis įvairių įrašų. Ar girdi gyvūnai?
4-5	Viduržiemis Ugdyti pastabumą oro permainoms. Supažindinti vaikus su liaudies išmintimi.	Mokinti džiaugtis kiekvienu metų laiku, pastebėti metų laikų požymius; stebėti oro permainas bei sieti jas su senolių patirtimi. Pasivaikščiojimo miške metu ieškosime barsuko olos, stebėsime sniege paliktus gyvūnų pėdsakus. Iš paveikslėlių knygoje mėginsime nustatyti įvairių gyvūnų pėdsakus sniege, išvelgsime panašumus ir skirtumus.	Pokalbiai apie žiemą, jos požymius, gyvūnų ir paukščių elgesį žiemos metu. Senolių patirtis orų stebėjime. Viduržiemis – barsuko vertimosi ant kito šono metas.

Nr.	Sveikatos saugojimo kompetencija	Socialinė kompetencija	Meninė kompetencija	Šventės ir renginiai	Refleksija
1.	Kaip elgtis lauke žiemą, kad nesusirgtum.	Mokymasis gerai nusipurtyti snieguotas pirštines bei batus grįžus iš pasivaikščiojimo. Pirštinių, batų pasidžiovimas.	Piešimas baltu gvašu „Snaigės“. Lipdiniai „Senis besmegenis“. Aplikacija „Senis besmegenis“. Kolektyvinis darbas „Sniego tvirtovė“ iš glamžyto balto popieriaus rutuliukų. Ratelis „Šiaudų batai“. Pasakos „Kaip žvėrys nuo žiemos bėgo“ inscenizacija.		
2.	Judrus žaidimas „Diena – naktis“. Miego reikšmė augančiam organizmui. Kodėl vaikams reikia pamiegoti ir dieną?	Saulės laikrodžio pastatymas kieme ir atžymėjimas kas valandą. „Žemės kelionė aplink saulę“ naudojant gaublį bei šviesos šaltinį. Maisto gaminimas.	Piešimas „Saulė ir mėnuo“. Lipdiniai „Dangaus šviesuliai“. Lankstiniai „Diena – naktis“. Pasakos „Aušrinė ir Vakarinė“ vaidinimas su stalo teatro lėlėmis. „Neužmirštuolių“ iš popieriaus gaminimas.		
3.	Žaidimas „Meškiuk, pabusk“	Drabuželių lankstymas einant miegoti.	Piešimas akvarele „Tyla“. Lipdiniai pagal vaikų sumanymus. Aplikacija iš duotų geometrinių figūrų. Pasakos „Vištelė kvakšėlė“ inscenizavimas		
4-5	Pagrindinės kūno dalys, jų reikšmė. Svarbiausi mūsų kūno organai.	Sniego kasimas ir šlavimas nuo takelių.	Piešimas akvarele „Miškas žiemą“. Plokščiasis lipdymas „Snaigės“. „Sniego tvirtovė ar pilis“ – glamžyti baltą popierių, daryti iš jo rutuliukus ir klijuoti viena prie kito, formuojant pilį ar tvirtovę. Pasakos „Lapė, strazdelis ir varna“ inscenizavimas. Ratelis – žaidimas „Šarka“.		

KAZLŲ RŪDOS „ELMOS“ MOKYKLA-DARŽELIS

Savivaldybės biudžetinė įstaiga. K. Donelaičio g. 15A, LT-69430, Kazlų Rūda.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 290389610.

Mokyklos duomenys: tel. (8 343) 95 428, faks. (8 343) 98 015, el. p. direktore@mokyklaelma.lt

Kazlų Rūdos savivaldybės tarybai

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

DĖL PRITARIMO KAZLŲ RŪDOS „ELMOS“ MOKYKLOS-DARŽELIO IR KAZLŲ RŪDOS „ELMOS“ MOKYKLOS DARŽELIO AŽUOLŲ BŪDOS UNIVERSALIAUS DAUGIAFUNKCIO CENTRO IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOMS

2018 m. birželio 8 d. Nr. SR-1.10.-50

Kazlų Rūda

1. Sprendimo projekto rengimą paskatinusios priežastys, tikslai.

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005-04-18 įsakymu Nr. ISAK-627 patvirtintą Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašą, būtina atnaujinti Kazlų Rūdos „Elmos“ mokyklos-darželio ikimokyklinio ugdymo programas.

Sprendimo projekto tikslas – pritarti Kazlų Rūdos „Elmos“ mokyklos-darželio ikimokyklinio ugdymo programai „Puoselėkime vaikystę“ ir Kazlų Rūdos „Elmos“ mokyklos-darželio Ažuolų Būdos universalios daugiafunkcio centro ikimokyklinio ugdymo programai „Vaikystės takeliu“.

2. Galimos pasekmės.

Nenumatyta.

3. Teisės aktai, kuriuos reikės pakeisti ar panaikinti priėmus šį sprendimą.

Nėra.

4. Biudžeto lėšų poreikis jam įgyvendinti.

Nereikės.

5. Antikorupcinis vertinimas.

Sprendimo projekto antikorupcinis vertinimas neatliekamas.

Direktorė

Asta Ališauskienė